

veritarta ole kielletty sodankaan aikana, eikä se ole kalliskaan, joten jokainen voi sen tilata. Kannattakaa omaa lehteä.

Olen oppimaton lehteen kirjoittamaan, vaan ehkä siihen oppii, ja jos toimitus ottaa tämän lehteen, niin kirjoitan toistekin.

Farmanin muija.

MONESSEN, PA.

Kesä tekee tuloon vaikka sateisia ovat ilmat olleet, satanut on jo yhtä kyytiä kokonaisen viikon. Vaan siitä huolimatta oli osaston talolla paljon yleisiä huhtikuun 17 päivä, lukuunottamatta joitakin henkilöitä, joita ei voi sanoakaan kuin luopioiksi. Vaan ehkä luopioitkin joskus vielä huomaavat, että olisi parempi olla muassa kuin poissa. Heidän taloudellinen asemansa ei suinkaan sitä vaadi, tai kuvittelevatkohan heidän aivokoppansa jotakin toista, jota ei voi otaksua kun tyhjäksi alhaiseksi ja niin alkeisajoilla oleviksi käsitteiksi, sillä mielestäni on ihmisellä paljon parempaa jossa aikansa viettää kuin että pitää huolta kaikesta sellaisesta, joka ei ole meille hyödyksi.

Työkokouksessa oli verrattain vähän väkeä. Tähän kyllä lie syynä roskailmat. Naisia varsinkin oli vähemmän. Siis naiset, muistakaa, että teitäkin tarvitaan aina mukana.

Huhtikuun 17 päivä vietimme Debsin vankilassolon vuosipäivää, jossa puhumassa oli toveritar Olga Ahola Daisytownista, jossa puheessaan hän selosti, että miksi Debs vietiin vankilaan — ei sen tähden, että hän oli mitään pahaa tehnyt tai aikaan saanut, vaan siksi, että mitä hän oli voinut tehdä. Puhuja selosti myös terästyöläisten lakon murtumisen syitä, sekä mainitsi nykyään olevasta rautatietyöläisten lakosta. — Kiitän häntä erikoisesti.

Oli meillä myös kuvaelma lapsilta: "Rikkaita ja köyhiä", jossa lapset opintuivatkin koko hyvin. Runoja ja kertomuksia oli myöskin, sekä soittoa orkesterilta ja laulua naisilta, jota sietäisi vähän moittia, sillä ei oltu kuin kerran harjoitettu ja osa vielä vasta-alkavia. Vielä oli kappale, "Oikea rintama", kuvaus luokkasodan ajoilta.

H. Lammi.

BERKELEY, CALIF.

Koska Toverittaren palstat ovat kauvan säilyneet puhtaina meidän kylämme puolesta, niin päätin niitä hieman nyt tuhria. Toverittaren lukijat kai luulevat, että täällä meillä on jo kaikki sosialistinen työ siksi valmiista, ettei niistä enää ole mitään sanottavaa, eli että meidän kylässämme ei ole enää naisia ollenkaan mukana sosialistisessa liikkeessä, mutta ei sentään aivan niin ole.

Meidän tehtävämme työvän vaupaustelussa on vasta alussa ja väsymys on saavuttanut liian aikaiseen. Ja naisia meillä on, voimaa sanoa, liikaakin, eikä heiltä koi puuttune halua piirtää joskus rivi omaan lehteen, mutta niinkuin sanoin, on liikaa ja jokainen luottaa toiseensa, että tuo eli tämä sinne kirjoittaa, ettei minun huoli.

Muuten osastomme toiminta on mennyt koko hyvin, lukuunottamatta pikku lamaanuksia tuon tuostakin eri toimikuntien tehtävissä.

Leipähuoletkin täällä ovat yhtä painavat kuin missä muuallakin. Monikuukautiset epäonnistuneet lakot tässä ympäristöllä ovat tehneet työläisten elämäntietelun entistään raskaammaksi, ja se vaikuttaa mieliä lamaanuttavasti. Elinkustannukset kohoavat päivä päivältä huimaavasti. Sen alkaa jo huomata pikkuporvarimmeekin. Niinpä esäänäkin päivänä kuulin telefontikeskustelun, miten jäänkantaja on vaatinut ja saanut jonkun pienen palkankorotuksen kuukausipalkkaansa ja siitä on seurannut jään hinnan nouseminen; sitten on maidon hintaa korotettu 1 sentillä jokaista quartin ja pintin pulloa

kohti, kun jää maksaa enemmän ja maito tarvitsee jäätä. Lihan hintaa on nostettu, koska jää maksaa enemmän ja liha on pidettävä jäähuoneessa. Voit, munat y. m. on nostettu siksi, että jää maksaa enemmän ja niitä on säilytettävä jääkaapeissa. Näin esän minä maksaa jään hinnan moninkertaisesti siksi, että sen kuljettaja on saanut muutaman dollarin korotuksen. Näin vaikeroi se rouvasihminen, jonka puheen kuulin. Ja vielä hän lisäsi, ettei aina ole syy työläisissä, että noin tavattomasti kiskotaan. Niin että koskee se kiskominen pikkuporvarehinkin, joilla ei ole mahdollisuutta kiskoa.

Eiköhän tässäkin olisi meille työläisille jotain oppimista? Kun me haluamme nostaa työpalkkaa, selitetään meille ettei voi nostaa sillä kaikki on niin kauhean kallista, eli jos heille joku sentti lisätään, niin silloin on suoritettava enemmän työtä kuin ennen samassa ajassa, ettei vaan a-nastajan pussi siitä kärsi, vaan päinvastoin.

Alaskaan lähti taas suuri joukko meidän miespuolisia tovereitamme, ja toivomme heidät takasin joukkoomme taas silloin kuin muutkin muuttolinnut talven valtaa pakenevat Alaskasta.

Sarjailtamia tämän talven ajalla on vietetty useimmat. Ensimmäinen oli ukoilla hyvin onnistuneet juhlat; sitten tytöt veivät heiltä voiton, ilman kerakumisia. Mutta viimeiset olivat vanha poikain, ja ne olivat kaikkein parhaimmat. — Äitiväki ei ole uskaltanut yrittääkään, tuntevat kai oman heikkoutensa ja tyytyväisinsä katselevat toisten saavutuksia. Toiset ovat hiljaa kuiskineet, että akat juhliivat sykeellä alakalaisten tulijaisiksi. Ja minä ajattelen, että akkaväki se on aina voittanut nerokkuudella, ja niin käy nytkin, jos nuo kuiskevat käy toteen. Silloin on äitiväki lyönyt laudalta kaikki muut säädety valmiistaan kultapussille kalastajille mahtavat tulijaiskekerit. Toivon tuumanne toteutumista. — Maija.

Kutsuva ääni

Englanninkielestä mukaellut Selma Hansen.

Huonosti järjestetty makuukamari osaltaan kalustettu istumahuoneeksi. (Nuori kalpeakasvoinen tyttö etsii jotakin, paikasta toiseen. Ottaa takin nauhasta koettelee sen taskuja löytää sieltä pankkiosoitukseen, silmät selällään tuijottaa sitä hetkisen, pännee takin nauhaan ja samassa putoaa alas, jokin taskussa oleva esine kolahtaa isosti, tyttö säpsähtää, hiipien menee ovea kohden, mutta kauhan valtaamana palaa takaisin, vääntää lampun pienelle ja piloutuu pöydän taakse. Mies tulee sisälle revolveri kädessä.)

Mies: Astu esiin sieltä! Pian eli minä ammun. (Tyttö häveten ja peläten hiipi esille. Mies nauraa ivallisesti.) Mitä! Enkö minä näe naikkosta täällä? (Tyttön silmät etsivät mahdollisuutta päästä pakoon, mies nostaa revolverin suoraan tyttöä kohden.) Ei me olekaan nyt missään sokkosilla. Nosta kätes ylös. Kädet ylös! Tule tänne, että saan susta täyden silmällisen. (Tyttö noudattaa käskyä hitaasti, mies koettelee tytön taskut, pitäen revolveria oikeassa kädessään suoraan tyttöä kohden. Tyttö on rauhallon.) Pysy paikoillasi. Oma syy si jos tämä sattuisi läpäsemään. Onkos sulla mitään sellaista ampumavehettä?

Tyttö: (vapisten) Ei! Pankaa pois se pyssy, olkaa niin hyvä! Minä pelkään sitä...

Mies: (Alentaa esineen, astuu muutaman askeleen taakse käsin, katselee tyttöä tarkkaavasti ja

kylmän ivallisesti.) Se on ihme... Et ole koskaan nähnyt pyssyä ja silti pelkää sitä. Tyttö raukka.

Tyttö: (vapisten) Saanko minä laskea käteni alas nyt, ne ovat väsyneet?

Mies: No, eiköhän. (Nostaa tyttöä leuvasta sormellaan, kääntäen hänen kasvonsa valoa kohden.) Minä olen nähnyt sinut joskus ennenkin. Missä?

Tyttö: Ehkä rappusissa, eli jossakin. Minä asun yläkerrassa.

Mies: Yläkerrassa! Mikä sinun nimesi on?

Tyttö: (hermostuneena pudoten alas tuolille)... Se on Jessie... Jessie Dean.

Mies: Jessie Dean? (Nostaen olkapäitään ja hymyillen.) No niin, kaija sekin nimi auftaa siksi kunnes sen tilalle löydetään jokin toinen. Mutta miten sinä tänne pääsit? Sanoppas minulle se Jessie Dean!

Tyttö: Ovi oli auki.

Mies: (Koettelee taskujaan löytää avaimen, osoittaa sitä työlle.) Aivan oikein. Mutta sanoppas minulle Jessie Dean, mitä sinä oikeastaan tänne tulit? Nyt on jo kello kolmen aika yöllä, koko myöhänen vierailu ajaksi. Vai mitä sinä tuumaat siitä?

Tyttö: (Katsahtaa olkansa yli, puree keule huuliaan.) Minä tulin tänne erehdyksessä, — minun piti mennä omaan huoneeseen. Minä olin sekasin.

Mies: (Istuun pöydän kulmalle, puhuu hyvin säälittävästi.) Jonkun voiman valtaamana? Niin. Kai se oli sama syy joka vaivasi minua eilen illalla, kun minä unhotin oveni lukitsematta. Mutta oikeinko sinä meinaat sanoa minulle Jessie, että sinä olet maistanut vähän miestäväkeväämpää. Nuori kaaunis tyttö. — Sinä Jessie. En minä usko sitä! (Kääntää lampun isommalle, tarkastaa tyttöä silmiin.) Sinä olet hiljan tullut mailta, eiköskin Jessie?

Tyttö: (Nyökäyttää päätään väsyneesti.) Olen.

Mies: Minä arvasin sen... Päihtynyt — Miettivästä.) Vasta pieni kesän kukka... Sekasin hoiperrellen ja pimeässä hoiperdele toisten asuntoon... Sinä kukoistat, kun täysi kevään kukka, Jessie... ruskean punanen ylitse ympäri; ruskeanpunainen hattu, ruskeanpunainen leninki, ruskean...

Tyttö: Älä tee minusta ivaa. Se on liian katkeraa.

Mies: (joutusasti) No, sanoppas minulle sitte täysi totuus! Vai oletatko sinä, että minun pitäisi sulattaa täydestä sen moskan mitä sinä olet minulle syötänyt? Sanoppas oikein totuus asiasta!

Tyttö: Älkää vaivatko minna kysymyksillänne! Olkaa niin hyvä ja antakaa minun mennä. Annatteko?

Mies: (Osottaen papereita, jotka tytön etsiessä pöytälaatikosta ovat pudonneet.) Aha! Sinä olet katsellut minun tavaroitani. Mitä sinä olet etsinyt?

Tyttö: (hätkäytyneesti) Minä — etsin rahaa! Minun on pakosta saatava sitä — heti saatava — rahaa!

Mies: Mutta miksi sinä nimitä sitä etsit? Miksi tänne tulit? Se on se mitä minä haluaisin tietää.

Tyttö: Minä tulin sisälle ensimmäisestä ovesta, joka oli lukitsematta, mennessäni yläkertaan. Minä olin sekasin — minä sanon sinulle — kaikkea toivoa vailla. — Minä seisoin laiturilla — katselin järvelle — siintäväl-

le — en tiedä kuin kauvan. — En tiedä kuinka kauvan minä seisoin siellä — tumman sininen vesi — kirkkaat tähdet — välkyivät silmiini — ja minä uneksin uudesta ihanasta maailmasta, jossa ei nälkä ja kurjuus vaivaa ihmisen ruumista. (Purskauttaa itkuun, peittää käsillään kasvonsa.) — Mutta minä en uskaltanut — en rohjennut.

Mies: (Osoittelevalla säälillä.) Sinä? Eipä tietenkään. Mitä hyötyä siitä olisi. — Uskoppas vaan mitä minä sanon sinulle Jessie. Niinkauvan kun tyttö on nuori ja kaunis... ei siinä hengenheitto yrityksissä ole mitään sisällä — ei kerrassaan mitään.

Tyttö: (enempi innostuneesti.) Ei ole mitään sisällä tässä elämässäkään — ei ainakaan minulle! En saa työtä. — Ei ole ruokaa. — Minun on nälkä! Tiedätkö mitä se on — olla nälkä — joka polttaa sinua yötä ja päivää — kuoristaa sisuksiasi — repii — repii — repii — ja polttaa kun vihanen koira? Tiedätkö minkä tunteen se antaa ihmiselle, kun se on suljettu pois kaikesta seurapiiristä — asunnosta — tiedätkö mitä se meinaa ihmiselle, ettei ole paikkaa mihiin mennä?

Mies: Sinä sanoit asuvasi yläkerrassa.

Tyttö: Minä valehtelin. Minä en voinut maksaa vuokraani. Minut ajettiin ulos eilen illalla. (Pudottaa kätensä toivottomasti pöydälle ja peittää niillä kasvonsa.) Voi! Jospa pääsisin takaisin — voisin meunä kotia! Mutta minä häpeän itseäni — minä en kehtaa katsoa heitä suoraan silmiin. Pettymys — kelpaamaton — se olen minä! — Ja vielä päällepäätteksi nyt tein itseni varkaaksi! Voi mikä narri minä olen — jospa en olisi koskaan lähtenyt kotoa!

Mies: (Katsoen tyttöä suoraan silmiin.) Sinun elämäsilanka on melkein lopussa Jessie, vai miten?

Tyttö: Matkani lopussa. (Yhtäkkiä innokkaasti.) Miten ikävissäni minä olen ollut! Miten ikävä ja kurja... pimitetty... vallossakin...

Mies: Vallossakin?

Tyttö: (Nousee ylös, menee ikkunaa kohden.) Minä näin ne huoneeni ikkunasta. En minä voinut nukkua, niiden kirkaasti säteillä yläpuolella meitä — kun timantit ne kiiltävät! Monta, monta yötä minä olen istunut pimeässä ja katsellut niiden kirkkautta... koko taivaan laki on kirkas... kirkas kuin timantti!

Mies: (Innostuneesti.) Minä ymmärrän! Sinä tarkoitat valkosia valoja. Ja myöskin minä tiedän mitä sinä ajattelit istuessasi yksin huoneessasi... ajatuksen joka repii sinun sydäntäsi. Miksi sinun piti kuluttaa aikasi tässä kurjassa, pimeässä

HYMNI "LOISTOSTA" PUDONNEILLE.

Sa Idän kansan suuri riistosuku, sun aurinkosi on jo laskenut. Mutt' mainehes', se eihän toki nuku, sill' tuhansis' on uhriesi luku, jotk' valtiikas on ennen tuntenut.

Ne sua muistaa — tosin kauhumiellä — sun tekojas ne muistaa kumminkin. Kun orjat raatoi, nukuit sinä vielä, Mutt' piiskuris sun mainetta siellä tok' ylläpiti — aivan hyvinkin!

Nyt ryysyluokka valtahan kun pääsi, se suoriin sanoin sulle puhelee. Ja lait uudet laillesi säasi, mi kovin koski loisto-elämäsi — ja kätes työllä aivan raatelee.

Eemeli Rautiainen.